

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserte sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2. I., 17

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta . . . 13 . . .
četrť . . . 6 . . . 50 . . .
mesec . . . 2 . . . 20 . . .

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta . . . 10 . . .
četrť . . . 5 . . .
mesec . . . 1 . . . 70 . . .

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 126.

V Ljubljani, v torek 4. junija 1901.

Letnik XXIX.

Efijaltstvo.

Med najbolj črne strani slovenske zgodovine bo vsikdar spadala zveza slovenskih liberalcev z liberalnimi Vsenemci. To nemoško, da naravnost sramotno dejstvo, da liberalni Slovenci podajajo material Vsenemcem za besne napade v zbornici na slovensko ljudstvo, ker liberalci tega sami ne morejo storiti — to nečuvno dejstvo, ki je podobno efijaltstvu ob Termopilah, osvetljuje jasno vso demoralizacijo tega, kar se imenuje liberalno. A liberalci so v svoji podlosti še večji: Ko izvrše izdajsko dejanje, pa ga pred celim svetom taje, da še celo one, ki so jih napadli, delajo odgovorne za škodo, ki jo trpi od tega slovenski narod.

Že takrat, ko so očitno napadi na dr. Šusteršiča bili vzeti iz »Slov. Naroda«, in ko je vsakdo videl, da nemški nacionalci ni mogel materiala dobiti od drugod, kakor od kranjskega liberalca, so vsi skupaj, naši liberalci poštenjaki in nemškonacionalni heilovci to zvezo soglasno tajili. S tem nam pač niso pokazali nič drugega, nego to, da vemo, koliko jim imamo verjeti za naprej.

Sedaj je pa slovensko nemškoradikalna zveza storila novo dejanje, ki je naperjeno zoper najvitalnejše interese goranjskih živinorejcev: Preprečiti hočejo, da ne bi bohinski kmetje dobili gozdov, ki jih ima sedaj verski zaklad; od tega je odvisna njih živinoreja in vse njihovo blagostanje. Sovražniki ljudstva pa nočejo, da si opomore bohinski kmet, ker — ni liberalen. To je edini vzrok, da grejo proti njemu slovenski in nemški radikalci.

Isti Schalk, ki je že enkrat pomagal slov. liberalni stranki udrihati po dr. Šusteršiču in po slov. ljudstvu, isti Schalk, ki dobiva tako točne informacije iz »Slov. Naroda«, isti Schalk, kateremu so slov. liberalci dali celo zbirko ekscerptov iz psovka »Slov. Naroda« na katoliško narodno poslanca, da jih ob priliki porabi v zbornici — isti Schalk je napadel poljedelskega ministra zaradi bohinskih gozdov in ostro zahteva od vlade, da gozdov ne sme dati kmetom! Kaj Schalku mari bohinski gozdovi? Kaj Nemcu mari bohinski kmetje? To je mogel storiti le v sporazumu s slo-

venskimi liberalci, ki so mu zopet dali material za napade.

Interpelacija je taka, kot bi bila predstavljena iz »Naroda«. V nji se zabavlja čez »Gospodarsko zvezo«, v nji se napada kmetijsko društvo v Srednji vasi, ta »klerikalni konsum«, v nji se kar naravnost pravi, da se zato ne sme podpirati bohinsko ljudstvo, ker je — »klerikalno«. To je vsakdanji žargon »Narodov«.

Zakaj pa so to storili slovenski liberalci? Edino zaradi tega, kar naglašja Schalk: ker je ljudstvo katoliško-narodno, zato se mu ne sme dati nič. Poslanec Pogačnik se je mnogo trudil za bohinske gozde, neštete korake je storil v tej zadevi in srečno je prišlo tako daleč, da se vsa stvar ljudstvu ugodno izvrši. Zaslugo za to bi seveda zopet imel — »klerikalci« in s tem bi se liberalcem pot v Bohinj še bolj zaprlo. Zato pa je šla efijaltška slovenska duša in je naprosila Schalka, naj razdere to, kar je z velikim trudom storil Pogačnik.

Tako stoji stvar v resnici. Objavili smo suho dejstvo. Zato pa nam je »Narod« dal sledeče priimke in psovke: »lopovski obrekovalci«, »perfidnost«, »lažljivost«, »lopovščina«, in sklepa: »lej, žegnanim obrekovalcem«.

Kdor še ni bil prej prepričan, da so »Narodovci« res dali Schalku gradivo za napade na bohinsko ljudstvo, lahko iz teh psovok spozna, da je res, kar smo trdili. Tako surovo psuje samo oni, ki ima slabo vest.

V tem pa se kaže največja grdobija liberalne stranke, da najprej izdaja interese slovenskega ljudstva, se združuje z njegovimi sovražniki, a potem vse utajuje in psuje one, ki ji resnico povedó. To je efijaltstvo, ki se mora maščevati nad onimi, ki ga uganjajo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. junija.

Parlamentarni poslovni program.

V soboto, kot smo že omenili, so se sošli k posvetu načelniki parlamentarnih skupin, katerega se je udeležil tudi ministerski predsednik dr. Körber. Razgovor je bil o delu, ki naj ga dovrši zbornica v zad-

njem tednu sedanje sesijske dobe. Pri tej priliki je ministerski predsednik neprikrito izjavil, da bodo morali sedaj ljudski zastopniki, ko so povzili sladorčke (?) kanalske predloge in investicij, zavžiti tudi marsikatero grenke praške. Kazal je na to, da ima vlada pripravljene predloge, ki so potrebne iz državnih ozirov in se kot take morajo rešiti, da se vzdrži navadna uprava. Mej temi so zakonski načrti o prodaji državne lastnine v raznih mestih, zakon o kotiranju na borzah v Pragi in Trstu, o kirurških gremijih, zakon o štetju poljedelskih in obrtnih obratih, o reviziji obrtnih in poljedelskih združenj. Tudi zakon o kvoti ne more ostati popolno nerešen, ako hoče parlament ostati zvest svoji ustavni prerogativi. Vsleg tega je potrebno, da se ta predloga odkaže takoj odseku po prvem branju ali brez njega. Parlament mora rešiti to vprašanje, ker sicer mora zopet odločiti krona. Neizvršitev te dolžnosti bi mogla imeti dalekosežne posledice. Vlada bi morala* konečno odločitev v zbornici sklenjenih zakonov tako dolgo zadrževati, dokler niso rešene državne potrebe. Aut-aut! — Tem ministrovim izvajanjem so ugovarjali le nekateri navzočniki, potem pa je pl. Körber izjavil, da poslancem noče nastaviti samokresa na prsa, a povedati je hotel, da treba poleg obrtne novele in zakona o lokalnih železnicah rešiti tudi kvoto. Zakonu o lokalnih železnicah noče vlada proizvoditi nikakih težkoč in je tudi voljna izvesti vse priprave za odpravo mitnic, ako pride v odsek načrt o davku za vožne karte in se bo vlada iz teka razprave prepričala, da ima upanje na zmago. — Klubovi načelniki so se potem posvetovali o določitvi programa. Ker je zastopnik socialnih demokratov odločno zahteval, da se o kvoti mora vršiti prvo branje, so se načelniki zjediniili na predlogu, da pride na dnevni red najprej obrtna novela, zatem pa takoj prvo branje kvotne predloge ter proračuna in konečno drugo branje načrta o lokalnih železnicah.

Volitve v španski senat

so se izvršile minulo nedeljo na vsi črti. Z izidom vlada ni popolno zadovoljna. K večerj objavljeni brzojavki o izidu teh volitev moramo dodati v popolnlo še sledeče podatke. Izvoljenih je bilo v nedeljo 117 li-

beralcev, 56 konservativcev, 7 somišljenikov vojvode Tetuanskega, 4 Gamazovi pristaši, 2 republikanca, 1 pristaš Romera in 1 neodvisen kandidat. Mej izvoljenimi je devet nadškofov in škofov. V Madridu so prodrli trije ministerjalni in eden Gamazov kandidat. Celoten senat obstoji sedaj, vštveši stalne njegove člane, iz 163 liberalcev, 112 konservativcev, 24 somišljenikov vojvode Tetuanskega, 10 neodvisnih, 4 neodvisnih liberalcev, 7 pristašev Gamazovih, 3 demokratov, 2 karlistov, 2 Romerovih pristašev 2 republikancev, 2 članov narodne unije in 2 divjakov. Skupno je v senatu 18 škofov. 11 mandatov je nepopolnjenih. Vladni list »Correo« sam priznava, da je večina liberalne vlade slaba, vendar pravi, da se bodo potom discipline dale premagati vse težkoče. Kakšno disciplino meni tu vlada, se bo seveda še le pozneje pokazalo.

Kubanska ustava.

Zastop od Amerikanov okupiranega otoka Kube se je minule dni pečal z načrtom ustave, kakoršno hoče otoku usiliti vlada v Washingtonu. Razprava pa je pokazala, da se Kubanci nočejo popolnoma podvreči volji Amerikanov, kajti vsprejeli so sicer načrt, a dodali več novih določb in izjavo vojnega tajnika Rotha. Washingtonska vlada se je takoj izjavila, da s tako ustavo ni zadovoljna ter da ostane Kuba tako dolgo pod neomejeno oblastjo severo-ameriških zveznih držav, dokler kubanski zastop v polnem obsegu ne vsprejme Plattovega načrta. Kakor se razvidi, bo potreba še precej bojev, dokler se doseže popolno sporazumljenje mej Kubo in Ameriko.

Dopisi.

Z Dolenskega. (Most čez Savo pri Čatežu.) Z velikim zanimanjem pregledujemo tudi mi Dolenci vsako leto državni proračun, čitamo dotične zbornične debate, ter zasledujemo skrbno, — ne zamerite naše radovednosti! — v katera žrela se pogrezujejo naši premnogi davčni grošiči. Letos je videti, da veliko tega bodo povzela občila in prometne naprave. Prav je, in potrebno je, da so prometna sredstva v dobrem stanju. Iz srca privoščimo našim severnim bratom tudi še mnoge projektirane kanale in vodna

LISTEK.

„Štrajk“.

Slika iz naših dnij. Spisal Anton Kopač.

(Konec.)

Prihodnost je vstajala pred njim temna in strašna, da se je stresel, kadar je pomislil nanjo . . . Vsi oni krasni novi nauki, vse tiste svetle sanje o drugem svetu razkošja in brezskrbnosti, — vse je minilo tako hitro in nenavadno, kakor je prišlo, — in pustilo je za seboj grenek sled kesanja in osramočenja . . .

Zgodilo se je, kakor se ni moglo drugače pričakovati. V ponedeljek na vse zgodaj so se vrnili vsi delavci razen Perotnika v opekarno. Oskrbnik jih je pozdravil s svojim navadnim smehljajem.

»Torej naposled ste prišli k pameti. Bil je zares že skrajni čas. Sicer pa je dobro, da vas je nekoliko izučilo . . . Perotnika ni tukaj? — Recite mu, da naj le za zmirrom ostane doma, — da ga ne potrebu-

bujemo več . . . Tacih ljudij si ne želimo . . .«

Perotnikova žena je stopila v pisarno gospé Gruberice in jokala in prosila.

»Vzemite ga nazaj, usmilite se našega uboštva. Kaj bo z nami, če nas zapustite . . .«

Gruberica je nejevoljno zmajala z rameni.

»Povedali bi svojemu možu, da naj bo pameten in naj ne dela nikakih neumnostij . . . Zdaj ima samo, kar je sam hotel . . .«

»Zapeljali so ga, — prej je bil ves drugačen . . . Tisti nesročni shod ga je premetil. In Vi sami veste, gospa, da je bil priden in pošten delavec . . .«

V sobo je prišel oskrbnik z nekimi papirji v rokah.

»No, kaj počne Vaš mož? Kako mu ugaja svoboda in samostojnost? Ali so je še ni naveličal?«

»Vzemite ga v tovarno nazaj . . . Tako ne moremo živeti, — moj Bog! Otroci nam poginejo . . .«

»Ah glejte, glejte . . .« nasmehljaj se

je Gruber, »torej on prosi? Tako glasen in brezobziren upornik prosi? Kako je to čudno . . . Ali da govorimo resno: povejte svojemu možu, da naj bo drugikrat bolj previden in naj ne verjame vsaki budalosti, ki jo sliši od kakšnega pritepenca . . . Povejte mu to in če hoče, naj se vrne . . .«

Gruberica je pokimala z glavo in se obrnila zopet k papirjem, raztresenim po vsi mizi . . .

Drugo jutro je vstala Perotnikova žena še pred zoro in skuhala kavo, ki si jo je sposodila od sosedé. Prinesla jo je v sobo in vzbudila moža.

»Danes pojdeš, ali ne? . . . Sinoči sem bila pri Gruberici in vsprejmejo te zopet. Napravi se in pojdi . . .«

Perotnik se je obrnil od nje in gledal skozi okno.

»Jaz ne morem; pusti me . . .«

Žena je obstala in strmela nekaj časa molče vanj.

»Otroci! Vstanite! . . .«

Male, drobne postavice so se dvigale izza odej v samih srajčkah, z zaspanimi pogledi in zmršenimi lasmi. Gledali so krog

sebe in kremžili usta na jok. Zdelo se jim je še prezgodaj, da bi bilo že treba zapustiti gorke blazine.

»Tukaj jih imaš . . . Ali naj umiramo od lakote počasi, dan za dnem? . . . Ubij nas rajši takoj . . . Tukaj smo pred tabo vsi . . . Ubij nas, ti krutnež!«

Otroci so se začeli glasno jokati, Perotnik pa je slonel ob oknu, ne da bi zinil besedico. V prsih mu je vrelo in srce mu je stiskalo, kakor z mrzlimi, jeklenimi rokami . . .

Vrata so se odprla in na pragu se je prikazal Dragar. Videl je na prvi pogled, kaj se godi, in stopil je k Perotniku.

»Človek, ali nimaš nikakega srca? Vstani in pojdi z mano! Delat! . . . Dajte mu suknjo! . . . Tu imaš kruha, da ga vzameš seboj in — ne bodi otrok, saj si skušil dovolj!«

Perotnik je odšel z njim, prej pa je stisnil svoji ženi roko in pobožal najmlajšega sinčka po rdečih, zaspanih licih. In bilo mu je hipoma lahko in prijetno pri srcu, da niti ni čutil hladne jutranje sape, ko je stopal po prašni cesti proti tovarni.

ota, akoravno so njih dežele že kar prepletene z gosto mrežo raznovrstnih malih in velikih železnih cest. Ali želimo pa, naj bi se tudi nam Dolenjem ob hrvaški meji semtertje kaj vrglo z bogate državne mize.

Danes hočem omeniti le ene same prav kričeče potrebe, to je most med Čatežem ob Savi in Brežicami. Vsek gotovi okraj ima nekako trgovinsko središče, v katerem si more prebivalstvo potrebne reči nabaviti, ali pa tudi lastne pridelke odati. Tako središče za dve županiji: Čatež in Veliko Dolino, ki štejeta do 4000 ljudi, so ravno Brežice. Tje se hodi na trg, tje tudi, ako se hoče priti na južno železnico. Todi se vozi tudi vse vino, kar se ga doma ne porabi, in baš iz brežkega kolodvora nam je voziti vse po železnici dobljene stvari. Koliko obdenja je tukaj s štajersko stranjo, kaže okoliščina, da imajo obilo opraviti v razdaljni 2 kilometrov trije brodovi. Pri tolikem obestranskem obdenju pa imamo torej še uprav tisto primitivno obdilo, kakor so ga imeli pred blizo 3000 leti, ko je jadral grški junak Jazon todi po Savi proti Ljubljani in Vrhniki, — imamo brod in čoln. Ako Sava naraste, brod ne more voziti, in ves promet z vozom poneha. Ako nekoliko vpaše, vozi sicer, ali ker ne more čisto do kraja zavoljo proda, mora živina od broda pa do brega večkrat globoko po vodi gaziti, tako, da pride v časih v nevarnost voznik, živina in voz. Za pešce naredijo neko prav vratolomno brv tako, da pomečejo ozke deske od pilota do pilota. Ženske in deca se ne upajo vselej po taki brvi, in brodniki je morajo prenašati. Ob povodnji, ko se z brodom ne more, vozi se samo s čolnom za najbolj silni osebni promet. Pri tej vožnji je vselej življenje v nevarnosti. Vozil sem se pred leti po noči. Deroči valovi so čoln premetavali, kakor lupino. Sredi Save me brodnik vpraša, če sem še notri in naj sedim mirno. Čez nekoliko časa me prime za roko, in me vleče po neki strmini, proseč me, naj se držim nagnjen na desno proti bregu, ker na levo je šumela deroča voda. Eno kriva stopinja, in po nama bi bilo. Ko sem potem po dnevu videl ono vratolomno stezo iz čolna, stresla me je groza. Nedavno je pri taki vožnji 20letni mladenič omahnil iz čolna in utonil.

Ker mi torej še najpotrebnejših občil nimamo, a moramo prispevati, da si drugi občila — kakor za luksuz — kar izbirajo, vidi se nam to krivo. Torej naši zastopniki v raznih zbornicah! — most čez Savo pri Čatežu na dnevni red!

Od Gornje Poljskave, 31. maja. Včeraj smo se poslovili od župnika, g. Antona Borsečnika, spremili smo ga do hladnega groba. Zadevo sem včeraj s Pragerskega naznanil potom brzojavnim, toda gospod urednik je črtal poročilo o dveh zanimivostih ob smrti imenovanega župnika. Brzojavka je namreč povedala, da je imenovanec umrl na dan obletnice svojega prihoda na Poljskavo, a pogreb da se vrši na dan obletnice njegovega rojstva. Ta posebnost se je gospodu uredniku pač menda zdela neverjetna, in torej prož z dotičnim stavkom. Pa poročilo poročalo je dejstvo.* Zadnji pot je g. Borsečniku posodilo 41 duhovnih sobratov, župljani so opustili svoje domače gospodarstvene opravke ter pohiteli v čedno cerkev, ki ne razodeva, da bi bila postavljena že leta 1619; po znotranjosti bi človek sodil, da je poslopje še popolnoma novo. Torej tukaj smo se zbrali okoli krste, ki varuje telesne ostanke vrlega moža.

Po opravljenih molitvah - zadušnicah je na govorniški oder stopil preč. gosp. stolni župnik kanonik Bohinc. Ta je sedanjemu pokojniku bil profesor v bogoslovnici, potem še predstojnik dvakrat, namreč v Braslovčah, kjer je župnikoval skoz petnajst let, odkoder se je pred najstletjem preselil v Maribor za kanonika in obenem za župnika pri stolnici. Iz govora bodi povzeto, da je sedanji pokojnik luč belega dneva zagledal v Ljubnu, v prijazni Savinjski dolini, dne 30. maja 1859, in nekaj posebnega je slučaj, da ga ravno na obletnico njegovega rojstva izročamo materi-zemlji; vzredili so ga pa v Mozirji, iz domače sole tamošnje podal se je v Celje na gimnazij; za duhovnika

posvečen bil je v Mariboru dne 25. julija 1875 kot bogoslovec tretjeletnik ter je v dušno pastirstvo stopil še le sledeče leto dne 1. avgusta, in sicer v Braslovčah, pa tu je ostal samo dva meseca, potem je odšel na vaeučilišče v Inomost, odtod so ga čez leto dnij nepovoljne razmere denarstvene privabile nazaj v dušeskrbje, prišel je za kapelana v Žalec, odtod k Sv. Magdaleni v Maribor, a dne 14. aprila 1882 se je preselil k cerkvi stolnici in tam deloval po vrsti kot korni vikarij, kapelan, vikarij in vmes nekaj časa tudi provizor. V Mariboru pa je, to pristavlja dopisnik, Borsečnik deloval tudi »zvonaj cerkve« z besedo in pismom. Gospod pridigar nam je naznanil še drugo posebnost, namreč, da je dne 28. maja 1893 sedanji pokojnik nastopil kot župnik službo na Gornji Poljskavi, torej na obletnico instalacije ali vmeščenja v službo mu je nemila smrt odvzela dušnopastirsko službo, po mučnej bolezni (rak v sapniku) previden s svetstvi za umirajoče je dragi nam Anton izdihnil blago dušo svojo, dovršivši ravno osem let svojega župnikovanja.

Sveto mašo popeval je prečast. gospod kanonik Hajšek, dekan v Slovenjibistrici. Tudi o tem gospodu se mora zabeležiti neka posebnost. Toti je zaporedoma izgubil tri župnike-sufragane: Na Tinjah je dne 11tega maja umrl gospod župnik Brglez; sledečega dne 12. maja je oči zatisnil gospod Mlasko, župnik v Poljičanah, sedaj se je od sveta poslovil gospod Borsečnik. Torej trije župniki v jednj dekanovini.

To bi bilo tudi nekaj izrednega. Pri sveti maši sta gospodu kanoniku stregla dva bivša sošolca pokojnikova, gospoda župnika Presečnik in Podhostnik, prvi je rojak iz Mozirja, a drugi je kapelanoval v Mozirju. Izmed jedenajstero tovarišev, ki so istočasno vstopili v dušeskrbje, so sedaj v večnosti že štirje: Obran, kapelan v Rtičji; Živortnik, ta je kot kapelan v Šoštanjih bil klican v hribe sprevidovat, a pri hiši se je dal preprostiti, da je počakal, dokler bodo v sobi pripravili, in pri tem si je nalezal bolezen, vnetica pljuč mu je čez tri dni prerezala nit mladega življenja; potem Mlasko in Borsečnik. Izmed ostalih sedmero sošolcev se jih je sedaj na kraj žalosti zbralo pet, a dvema so razmere, neodložljivo delo in pri tem še bolehavost, zabranile udeležbo.

Petje in orglje vodil je gospod Trop, kapelan v Slivnici, v družbi gg. učiteljev in duhovnikov-pevcev.

Z gospodom Borsečnikom je v grob šla učena glava in dobro srce. Svetila mu večna luč!

Občni zbor „Slov. Matic“.

Včeraj popoldne se je vršil v dvorani »Mestnega doma« redni občni zbor „Slov. Matic“ ob izredni vdeležbi članov.

Občni zbor je otvoril društveni predsednik g. Fran. Levec. Konstatiral je, da število društvenikov ni tako naraslo kakor prejšnja leta. Dočim je število udov naraslo druga leta od 150 do 300 članov, se je letos število članov pomnožilo samo za 8 udov. (Vseh članov je lani „Matica“ štela 3152.) Premoženje društveno se je radi tega pomnožilo le za 106 K. Vzrok temu je politični razkol, ki se je pojavil tudi mej nekaterimi „Matičarji“. Nekateri člani so preko poverjenikov pošiljali svoje doneske „Matic“, ali pa zahtevali drugega poverjenika. Tako se je delo oviralo. Delavnost nekaterih poverjenikov je otrpnila. Zanesljivi poverjeniki so življenska moč društva! Predsednik apelira na rodoljubje članov, naj nestranskariski posvečujejo svoje delo „Slov. Matic“, naj opuste osebne mržnje in naj imajo pred očmi le korist in blagor našega društva. „Slov. Matica“ se ne peča s politikom; društveno delovanje je tako obsežno, da lahko najde pri „Slov. Matic“ vsak delo brez ozira na stranko. G. predsednik je naznanil, da je dobila „Matica“ od ministerstva triletno podporo in sicer na leto 1000 K, kar je „Matic“ sosešno dobro došlo, ker bi se sicer obseg društvenih publikacij moral skrajšati. Zasluga za to podporo si je posebno pridobil društveni častni član dvorni svetnik g. dr. V. Jagić, kateremu občni zbor izreče zahvalo.

V nadaljnjem govoru g. predsednik z veseljem pozdravlja, da so pričeli sodelovati

pri „Matic“ mlajši pisatelji in da so tudi starejši ostali „Matic“ zvesti. Konečno je g. predsednik izrekel zahvalo vsem, ki so odbor podpirali v preteklem poslovnem letu, in zahvali tudi gosp. župana za brezplačno prepustitev zborovalnih prostorov v „Mestnem domu“.

„Matični“ tajnik g. Lah je v svojem poročilu omenjal, da so se „Matični“ dogodljaji omenjali že po raznih slovenskih časopisih, zato omenja le nekaj stvari, ki doslej še niso bile znane. Iz društvenega odbora je odstopil č. g. Kržič. Odbor je imel tri seje, književni odsek eno sejo. Društvenih šestero knjig obsega 58 tiskanih pol. „Slov. bibliografija“ se boče letos zopet nadaljevala. Za letošnje leto izda „Slovenska Matica“ zopet šestero knjig, ki bodo večinoma nadaljevanja. Izidejo: „Zbornik“, „Lectopis“, „Knezova knjižnica“, „Zabavna knjižnica“, dr. Štrekljeva zbirka narodnih pesmi Orožnov opis Kranjske v prirodoslovnem, statističnem in kulturnem oziru ter en preved iz poljščine.

Društvo je s 45 društvi v književni zvezi in je po tej poti v preteklem letu dobilo 487 knjig. Zadeva o zemljepisu je stopila v ugoden stadij vsled truda gosp. prof. Orožna. Poverjeništev „Slov. Matic“ je sedaj 159. Tajniško poročilo je še omenjalo raznih narodnih slavnostij, katerih se je udeležila „Matica“ po odposlancih.

V zadnji seji je odbor „Slov. Matic“ določil skupno z odborom „Slov. Pravnika“ in zdravniške zbornice odbornike za prireditve javnih predavanj prihodnje jesen. G. tajnik je zaključil svoje poročilo z željo, naj nas najde delovanje za „Slov. Matic“ edine in složne ter vnete za blage namene!

G. predsednik Fr. Levec se je nato v ginljivih besedah spominjal prerano umrlega g. dr. Fr. Lampeta. Povdarjal je gospod predsednik, da je bil dr. Fr. Lampe eden najdelavnejših odbornikov, ki je pri cenjenju rokopisov kazal temeljito znanje, zmerno mišljenje in blagohotnost proti pisateljem. Zborovalci so v znak sožalja vstali s sedežev.

Iz blagajniškega poročila, katero je podal blagajnik g. dr. Stare, posnemamo:

Dohodki so v preteklem letu znašali skupno 32.982,90 K, izdatki 33.376,40 K, skupno premoženje 112.432,70 K, depozita 11.587,96 K, narodne ustanove 68.398,48 K. Proračun izkazuje 21.144 K dohodkov in 20.780,17 K stroškov. Blagajniško poročilo je bilo istotako kakor tajniško poročilo soglasno odobreno, revizorjem računov pa so se izvolili gg.: J. Dimnik, K. Žagar in F. Bradaška.

Pred dopolnilno volitvijo odbora se oglasi g. predsednik, ter izjavi: Do lani je izdajal odbor neko oficielno listo, ki je bila navadno soglasno sprejeta. Lansko leto je neki list radi volitve jako osorno napadel mene osebno, dasi se ni dotična lista nikomur usiljevala za volitev, a v kljub temu so bili dotični gospodje z ogromno večino voljeni od vseh strank z malimi izjemami. Letos je odbor opustil izdati oficielno listo ter prepusti članom, da volijo po svojem prepričanju.

Vršila se je na to dopolnilna volitev v odbor ter sta bila za skutinatorja izvoljena gg. dr. Požar in Al. Stroj.

Pri slučajnostih se je vnela dolga debata v predlogu nekaterih članov „Slov. Matic“, naj se izvrši ožja književna zveza mej „Hrvatsko Matico“ in „Slovensko Matico“. O tem predlogu se je že posvetoval poseben odbor in potem je tudi „Matični“ odbor pripoznal važnost tega predloga, vendar se pa ni strinjal s tem, da bi člani obeh „Matic“ dobivali vse knjige obeh društev, ker bi bilo to združenc z raznimi težkočami; izreklo se je mnenje, naj bi si člani izbrali od vsakega društva za zameno kako knjigo, kar bi potem društva poročali poverjeniki ter bi tako obe društvi vedeli, kolikor natiska ene ali druge knjige bi jima bilo treba prirediti. To bi se seve moralo izvršiti brez stroškov enega ali drugega društva, in tudi noben član bi se v take zamene ne smel siliti.

G. dr. Požar je bil mnenja, naj bi se izdala skupno z „Matico Hrvatsko“ knjiga v

obliki letošnjega »Spomen-cvica«, pri kateri bi sodelovali pisatelji obeh narodnosti, kar pa bi bilo težavno z ozirom na različne honorarske razmere obeh »Matic“.

G. predsednik Levec je izrazil pomisleke glede izmenjave knjig mej člani obeh društev, ker § 1 pravil »Slov. Matic« govori, da ima »Slov. Matica« svoj sedež v Ljubljani in da je njen namen izdajati slovenskemu narodu slovenske knjige in podpirati založnike, da izdajajo take knjige. G. predsednik je mnenja, da bi bila najjednostavnejša zveza obeh bratskih književnih društev, ako kolikor mogoče veliko slovenskih članov pristopi k »Matici Hrvatski« in obratno; tudi bi utegnile nastati komplikacije radi zveze z inozemskim društvom.

Naposled sta bila sprejeta predloga g. Grassellija in g. dr. E. Lampeta da se občni zbor »Matic Slovenske« v principu izreka za zvezo z »Matico Hrvatsko«, da pa prepusti odboroma obeh društev, da dobita dotični modus.

G. dekan Koblar je priporočal, naj bi udje obeh »Matic« dobivali v zameno knjige za polovično ceno in naj bi se določilo število hrvatskih in slovenskih dijakov, katerim bi društvi dajali knjige brezplačno.

Po končanem občnem zboru se je izvršil skrutinij, ki je pokazal naslednji izid dopolnilnih volitev v odbor »Slovenske Matic« za l. 1901:

Oddanih je bilo 416 veljavnih volivnih listkov s 500 veljavnimi glasovi. Soglasno so bili izvoljeni gg. S. Rutar, dr. J. Stare in L. Svetec; po 499 glasov sta prejela gg. P. Grasselli in Alojzij Tavčar; po 498 gg. dr. M. Murko in I. Vavru; 485 g. dr. J. Lesar, 483 g. Fr. Finžgar in 478 g. A. Zupančič. Vsi doslej navedeni so v smislu § 12 društvenih pravil izvoljeni za dobo štirih let. Na mesto g. Kržiča je za dobo treh let izvoljen g. dr. M. Opeka s 472, na mesto pokojnega dr. Fr. Lampeta pa na dobo enega leta g. Srečko Stegnar s 427 glasovi.

Razven teh so še prejeli gg. dr. Zbašnik 85 glasov, I. Vrhovnik 27, dr. Fr. Ilešič 26, J. Kostanjevec 11, A. Aškerc 7, dr. J. Gruden 3, T. Zupan 2, Fr. Govekar in dr. I. Svetina po 1 glas. Petnajst glasovnic je bilo po § 10 društvenih pravil neveljavnih, ker so bile brez podpisa.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. junija.

Pozor pred liberalnimi spletkami!

Iz Boštanjia ima »Narod« dopis, ki poroča, da se v Št. Janžu ustanovi »Osrednja pisarna za deželnozbornske volitve« za volilne okraje Radeče, Litija, Mokronog, Trebnje, Žužemberk, ki naj ima pod svojim vodstvom razne odseke. Odsek I k osrednji pisarni za deželnozbornske volitve v Boštanju je že pričel svoje delovanje. — Somišljeniki, bodite na straži!

Ustanova dr. E. H. Coste in „Slov. Matica“

„Slov. Matica“ hrani odseku za nabiranje doneskov za dr. E. H. Coste spomenik 3857 K 80 v. Na včerajšnjem obč. zboru „Slov. Matic“ je predsednik g. Francišek Levec naznanil, da so sorodniki pokojnega dr. E. H. Coste prosili „Matični“ odbor, naj se iz te svote naloži dijaška ustanova. Do tega pa odbor „Slov. Matic“ nima sam pravice, ker je od že pokojnega gosp. Robiča sprejel glavnico samo z opazko, naj jo hrani. Doslej se ni moglo poizvedeti, ali je še pri življenju kateri tistih gospodov, ki so bili v odboru za nabiranje doneskov za dr. E. H. Coste spomenik. Želeti bi bilo, da bi se kdo še živčih odbornikov oglasil in povedal, ako se sme ugoditi želji sorodnikov dr. E. H. Goste.

Deželni predsednik baron Hein

se je danes zjutraj vrnil z Dunaja v Ljubljano.

Tržaški Slovenci in procesija sv.

Rešnjega Telesa. »Edinost« poroča: »Letos je prvič na programu upisana »bratovščina sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu« in tik nje slov. Marijina družba. S tem so uničene vse spletko naših nasprotnikov in slov. delavci pojdejo v velikem številu na procesijo pod svojo slovensko cerkveno zastavo!«

Nova podružnica „Slomškeve

zveze«. »Slovenski Učitelj« poroča, da mu

* Prvi del brzojavke došel popačen. Op. ur.

je ravnokar prišla iz Gorice vesela vest, da se je ondi osnoval pripravljavni odbor za ustanovljenje podružnice »Slomškove zveze«. — Le pogumno naprej!

Ljubljansko veteransko društvo je imelo preteklo nedeljo svoj občni zbor. Iz društvenega poročila posnemamo, da je 37 obolelih članov prejelo 800 K 53 v. bolniške podpore, devet članov se je podpora na korist blagajne odreklo. Pogrebni stroški in podpore vdovam so znašali 114 K. Društveno premoženje znaša 14.141 K 61 vin. Društvo je imelo koncem 1. 1900 29 častnih članov, tri podpirne in 229 rednih članov. Gg. Francu Škofu in Petru Habitu se je izrekla zahvala na požrtvovalnem delu povodom društvenih slavnosti. Sklenilo se je na predlog g. predsednika Mihaliča spremeniti pravila. Za Prešernov spomenik se je dovolilo 40 K, ter je društvo pristopilo kot član k meščanski godbi. Revizorjem so bili izvoljeni gg.: Rožič, Gorup, Goštič. Zborovanje se je zaključilo s »Slava« klici na cesarja.

Tovarniška restavracija v Vevčah se je z današnjim dnevom opustila.

Na Brezjah je bilo 2. junija društvo častilcev sv. R. Telesa iz Zagorja. Došli so lepo pevajoč za banderom, ki ga je krasno vezena izvršila dornbirška Osiandrova trvdka. Sprevod je stel krog 300 glav.

Novo kmetijsko društvo so osnovali v Vel. Laščah, ki je že vpisano v združni register. Nje prvi načelnik je g. Jan. Ivanc, posestnik v Vel. Laščah, namestnik pa g. Jak. Ramovš, ondodni kpljan.

Nov slovenski glasbeni list začne meseca julija izhajati v Ljubljani. Listu bode ime »N o v i a k o r d i«. Zalagal ga bo L. Schwentner, urejal pa dr. Gojmir Krek.

Utopljenca je našel kajzar Franc Strekel v Savi pri Sevnici. Utopljenec je 6 let stari kajzarjev sin Fran Verčič iz Mavčič.

Tržaška »Čitalnica« je izvolila svojim častnim članom g. Ante Trudna povodom njegove 25letnice odborništv.

Ljubljanske novice. Z a d r u g a ljubljanskih izvoščakov je soglasno izvolila svojim predsednikom posestnika, izvoščaka in gostilničarja gosp. Ivana Marouta. — Metelkovi ulic letos še nobenkoli niso poškopili. Enkrat so prišli uslužbenci, ki opravljajo škropljenje, a niso našli — hidrantov. Ali naj bodo radi tega Metelkove ulice brez vode? Magistrat naj se nujno potruži, da dobi v Metelkovi ulicah hidrante! — Pavel Wisjan — umrl. Poročali smo, da so Pavla Wisjana, ki je izvršil v Komenskega ulicah napad na Terezijo Koščak, prepeljali v blaznico. Pavel Wisjan je v blaznici iztrgal iz metlje roč, nastavlil ostri konec ter se zaletel vanj. Smrtonovarno ranjenega Pavla Wisjana so prepeljali v bolnico, kjer je umrl. — Ljubljaničan umorjen na Dunaju. Na Dunaju je po noči v Meidlingu na cesti napal nek neznan človek vdovca Franca Podborška, s katerim se je prepiral, in mu konečno zadal tri rane z nožem. Podboršek se je ves krvav zgrudil na tla, napadalec je pa ušel. Podboršek, ki je bil rojen Ljubljaničan, je tri ure po napadu umrl vsled dobljenih ran.

Iz Novega mesta se nam poroča: Znani Rozmanov Karol bil je pri drugi vsklicni obravnavi dne 3. t. m. obsojen na globo 300 kron ali trideset dni zapora ter povrnjenje vseh ogromnih pravnih stroškov. Šlo se je za kruto razžaljenje, s katerim je Rozman napadel v zadnjem volivnem boju mil. gospoda prošta dr. Elberta in meščana gospoda Frančiška Košičeka. Vse razne mahinacije in prizadevanja niso nič pomagala. Rozmanov zagovornik gospod dr. Žitek je po prvi vsklicni obravnavi odstopil od zagovorništv, a ga je v kljub temu — čudno — pri drugi zopet zagovarjal. Rozman bil je to pot reci in beri že petič obsojen radi žaljenja časti. Da ni prišel v zapor, vzrok so le domače razmere, ker nima nikogar pri hiši, ki bi ga v tem oziru mogel nadomestovati v njegovem gospodarstvu. Gospod prošt ponudil je Rozmanu pred vzklicno obravnavo pretečeni teden spravo, za katero se pa ta niti zmenil ni. Morda ga bo sedaj srečala pamet — in res, želeli mu je to — da se bo v bodoče ob volitvah posluževal poštenjših sredstev. In ta mož je poleg dr. Slanca voditelj novomeške »Narodove« in-

teligence«. Mil. g. prošta in g. Košičeka je zastopal g. dr. Brejc iz Ljubljane.

C. o. Abel, sloveči jezuit z Dunaja, je od Kristusovega vnebohoda do hinkostij propovedoval v Beljaku, kakor je »Slov.« že na kratko omenil. Pridige so bile v novi, prekrasni cerkvi oo. frančiškanov vsak večer. Dan na dan je bila zelo prostorna cerkev natlačeno polna. Udeleževalo se je temeljitih pridig zlasti tudi mnogo častnikov ter mož iz vseh slojev beljaškega prebivalstva. Izborni govori slovečega propovednika so pri poslušalcih napravili zelo globok utis, nasprotnikom pa za nekaj časa kar zaprli usta. Tem bolj polni so zdaj njihovi listi neslanih dovtipov, zavijan in očitaj zoper o. Abla. Tudi lutroviski vikar beljaški, Heinzelman, je bil večkrat pri pridigah navzoč. Najbolj pa je o. Abel vznemiril socialne demokrate, ki so sklicali na binkošno saboto velik shod, da »ugovarjajo zoper napade o. Abla«. S socialnimi demokrati so se združili tudi Vse-Nemci in tako je bil shod dobro obiskan, ker se je na njem zbrala iz Beljaka in okolice vsa tista famozna družba, katero družni nasprotstvo in sovraštvo zoper katoliško cerkev. Povabili so pismeno tudi o. Abla, a ta je dotično pismo na prižnici prebral in povedal tudi razloge, zakaj ne gre na shod: društvo »Vorwärts«, ki je sklicalo shod, je politično, a na politične shode on kot redovnik ne sme iti. Seve soc. demokratom ni bilo za stvaren razgovor, ampak samo za to, da bi učenega propovednika prav osmešili, oziroma tudi inzultirali. Glavno besedo na shodu je imel sodrug, črevljar Eich, ki je po soc.-dem. načinu pobijal »klerikalizem« v obče in p. Abla posebej. Privlekel je na dan vse tiste že stokrat ovržene zgodovinske laži in napade zoper katoliško cerkev ter duhovščino, s katerimi razni listi, govorniki itd. še vedno pitajo višjo in nižjo »inteligenco«. Odgovarjal mu je prav korenito katehet Seybald. Socialni demokratje so ga ves čas motili z medklici in divjim vpitjem. Kmalu se ga sploh ni več pustilo govoriti. Segel je namreč kar naravnost v sršenovo gnezdo, soc. demokratom kazoč čudno početje njihovih voditeljev. Na vabilih so soc. demokratje obljubovali prosto besedo vsakemu, v dejanju pa protigovorov niso dopustili. Veliki Nemeč Poltnik je kot apostat napadal »klerikalce« in divjal zoper »bogastvo« katoliške cerkve. — Sodrugu Bierkopf so trn v peti zlasti procesije, katerih so udeležuje tudi vojaštvo, dalje veronauk v šoli itd. — Shod je med drugim zopet jasno pokazal dvoje: Koliko je vredno soc.-demokratsko geslo, da »vera ni zasebna reč« in njih nauk o — svobodi, katero pridigujejo — drugim!

Knjižica za mesec junij, naslovljena »Obljube presvetega Srca Jezusovega«, se ravnokar pripravlja. Zaradi praznikov se je nekoliko zakasnila. V treh dneh se bode razposlala. Druga izdaja bode pomnožena za osem stranij in bo štela 32 stranij. Oblika in okrasba ostaneta, kakor ste bili pri prvi izdaji. Druga izdaja se bode gotovo še bolj prikupila, kakor prva, ker bo obsegala krasne himne in molitvice iz dnevnice presvetega Srca Jezusovega. Pridajana je tudi molitev, s katero se je vesoljni svet posvetil presvetemu Srcu. Na koncu so tudi dolžnosti in odpustki bratovščine presvetega Srca Jezusovega. Druga izdaja se torej prav lahko rabi tudi kot sprejemnica za imenovano bratovščino. Knjižico prav toplo priporočamo vsem čestilcem presvetega Srca, posebno pa gospodom katehetom, da jo razširijo med mladino. Priporočajo že to, da se je prvih dva tisoč izvodov v desetih dneh popolnoma razprodalo in je že od nove izdaje dozdaj naročenih čez dva tisoč izvodov. Cena druge, za osem strani pomnožene izdaje je ista, kakor prvi. Vsak komad posebej stane 10 vin., po pošti 14 v. Sto komadov skupaj pa stane 8 K s poštino vred. Mali zneski se naj pošiljajo v znakmah.

Umrla je v Celovcu grofica Labia v 96 letu svoje starosti.

Mrtvega so našli minulo soboto na vrtu posestnice Urš. Bernik v Puštalu pod drevesom mizarskega pomočnika Fran. Poljanca. Povžil je brzkone preveč žganja in in na solcu zaspal za vedno.

Velik požar v Trstu. O požaru lesnih skladišč pri sv. Andreju se dodatno poroča, da ima trvdka Laurič škode kakih 85 tisoč kron, trvdka Stagni 100 tisoč kron in trvdka Marco kakih 15 tisoč kron.

Park v Miramaru je od 1. jun. občinstvu zopet odprt.

Pobegnil je iz šole v Gorici 12¹/₂ letni Ludovik Egon Eckel.

Gradec v dolgeh. Občinska uprava v Gradcu potrebuje najetja novih — dolgov v znesku 20 milijonov kron in hoče naložiti davkoplačevalcem novih davkov v znesku skoro jednega milijona. Včeraj je bila radi tega izredna seja graškega obč. sveta, katero so pa socialnodemokratski svetniki tako motili, da je moral župan sejo zaključiti. Galerija je strahovito kričala in nemško nacionalni večini upila: »Pakaža!« »Roparji!« »Gesindel!«

Operacija predsednika hrvaškega sabora. V oeski bolnici je dr. Wickerhauer odrezal predsedniku hrvaškega sabora Gjurgjeviču levo nogo nad gležnjem.

Srbska kraljeva dvojica na ruskem dvoru. Iz Belgrada se poroča, da je ruski car povabil srbsko kraljevsko dvojico, naj pride na obisk v Petrograd. Kraljevska dvojica se bo »z veseljem« odzvala carjevi želji ter pride skoro v Petrograd, od koder se kraljica Draga poda v neke kavkaške toplice.

Obtoženi ministri. Srbsko sobranje je zavrglo obtožbo proti bivšim ministrom Načovicu, Peševu in Vačevu.

Maksim Gorki obolel. Znani ruski pisatelj Maksim Gorki ki je bil nedavno aretovan radi dijaških izgrediv, je težko obolel na jetiki.

Mascagni hoče priti z 80 glav broječo družbo koncertovat v ameriške združene države. Pravijo, da mu združene države ne bodo dovolile tega koncertovanja.

Učitelje za ruščino so nastavili po nekaterih šolah v ameriških združenih državah.

200 kron za umazan papir. V Pragi ne smejo metati papirja po ulicah. Mestni magistrat praški ravnokar opominja na odlok z l. 1888, po katerem je prepovedano metati na ulicah proč papir. Ta odlok določa za kaznen tistemu, ki bi naredbe ne upošteval, globo od 2 do 200 kron, tistemu, kdor bi globo ne mogel plačati, pa določa zapor od 6 ur do 20 dni.

Car Nation obsojena. Znamenito protialkoholstinjo, ki je v srdu do alkohola šla tako daleč, da je s prijateljicami razbijala salone in je napravila svoječasno veliko škodo s svojim »delovanjem« zoper pijančevanje, so spoznali ameriški porotniki krivo. Nič ji ni pomagalo, da je prosila milosti, nič ji niso pomagale razne obljube, porotniki so rekli, da in Nation bo obsojena. Znano je še, kako se je ta žena svoječasno hvajala, da ga ni zakona in postave v Kansasu, po katerem bi bilo možno njo zapreti. Ameriški porotniki so gostilničarjem in alkoholistom preskrbeli zadoščanje.

Kongres pesnikov sklicujejo francoski pesniki. Na kongresu se bode razpravljalo o naslednjih točkah: o centralizaciji pesništva, pesniška vzgoja naroda, svoboda pesmi. Ali bodo razpravljali tudi o ustanovitvi svobodnih jahalnih šol za Pegaza?

Krügerjeva knjiga Krüger piše knjigo, v kateri bo razkrinkal delovanje raznih znanih angleški »rodoljubov«. Priobčil bode tudi razna njihova pisma.

Ibsen je nevarno obolel. Govoriti ne more več. Zdravnikih se boje, da bode živel samo še par mesecev.

Ladija v zrak je zletela v Missisipi. Na ladiji »Laurin«, ki je vozila seboj 21 centov dinamita, se je vnel ogenj, ki je dosegel dinamit. Ladija je bila razstreljena v atome.

Brze železnice. Mej tem, ko na Angleškem proučujejo zgradbo železnice *monorail*, to je železnice z jedno šino mej Londonom in Liverpoolom s hitrostjo 200 kilometrov na uro, je neki ameriški inženir iznašel še čudovitejši predlog. On hoče zgraditi železnico, ki bi prevozila 400 km na uro. Tako bi se iz New Yorka v San Francisko prišlo v 24 urah.

Kaj pa »inteligence«? Vse liber. glave so bile doslej za trdno prepričane, da je ljubljanski Hribar nekaj nadnaravnega. V včerajšnjem »Narodu« so liberalci v tem še bolj potrjeni. Sinočnji »Narod« je namreč odkril naprednemu svetu, da hoče »ciničen doktor teologije v »Slovencu« kratiti zasluge tako veleodličnega rodoljuba, kakor je župan Hribar, in ga v svoji *blafsēmiji* primerjati celo z dr. Susteršičem. Potemtakem še-le sedaj vemo, kaj je prav za prav Hribar v liberalnih očeh. Doslej je bila *blafsēmija* vedno le to, ako je kdo primerjal človeka z Bogom ali svetniki. Sedaj je blasfemija mogoča tudi zoper liber. agente.

Narodno gospodarstvo.

Pomen zadrug za kmetijstvo na Slovenskem.

(Narodno-gospodarska črtica.)
(Konec.)

Slednjič vemo vsi, koliko tisočakov pustimo ležati vsako leto po naših gozdih in pašnikih, ne da bi se za nje pobrinili. Vsak ima po leti rad jagode, borovnice, brusnice, malinje, gobe. Kako okusne se nam zde, kako različno se dajo pripraviti in tudi za zimski čas shraniti in vendar koliko tega blaga pustimo — zginiti neporabljenega iz same brezbriznosti in ravno najrevnejši sloji našega prebivalstva bi si zamogli z nabiranjem teh pridelkov prav mnogo zaslužiti! In faktično se v nekaterih krajih to tudi zgodi. Kako bi se to povzdignilo, ako bi se združili v zadrugo!

O tem, koliko koristi donaša sadjarstvo in kako se je to v zadnjih 40 letih na Kranjskem povzdignilo in kako prihodnost ima, popisuje članek v uradnem listu: sadjarstvo na Kranjskem — tu omenim le, da je sadjarstvo za nekatere kraje na Spodnjem Štajerskem postalo pravi blagoslov in vir blagostanja. Za mnoge kraje na Kranjskem na pr. za Belokranjsko, za nekatere kraje na Gorenjskem in na Koroškem za tamošnje proti jugu obrnjene doline bode to gotovo tudi postalo. Ni dvoma, da bode napredujoča veda v kmetijstvu i tu svoje storila! Kako bi se sadjarstvo še le povzdignilo, ako bi i tu zadruge nastopile, si lahko mislimo!

Vsak začetek je pač težak! Zadrugištvu se nahaja pri nas še v povojih; podpirajmo razvoj zadrugištva in sicer dejansko s tem, da snujemo povsod na deželi krajem primerne zadruge. Poklicani faktorji store pa zopet le svojo dolžnost, če snovanje in razširjenje zadrug ne le materijelno podpirajo, ampak da pazijo, da one ostajajo v svojem pravem delokrogu in da si ohranijo zaupanje v svojem poslovanju. Vendar nekaj je, kar bi rad posebno povdarjal. Akoravno imamo v deželi že precejšnje število mlekarških zadrug, ki delujejo v napredek živinoreje, nimamo pa še nobene živinorejske, prašičje, vinarske, sadjarske zadruge; snovanje teh zadrug ne moremo prepustiti ne času in ne posameznikom, izvršiti tako delo, zato so poklicani v prvi vrsti večje in merodajne moči in ti sta država in dežela.

Zato: Nova doba je prinesla našim kmetovalcem prostost, ona jim podaja omiko, vzela jim je poprejšnji zaslužek, naložila nova bremena; za našega slovenskega oratarja je nastopila trda doba nepretrgane delavnosti v boju za obstanek. Konkurenca inozemskih pridelkov obtežuje mu ta boj. Zato storimo le svojo domovinsko dolžnost, ako po zgledu drugih v napredku višje stoječih dežel pri nas na Slovenskem, od Soče do Mure in od Kolpe do Drave, snujemo vsakovrstne krajevnim razmeram in napredku in kmetijstvu ugajajoče zadruge. Samo v zadrugištvu bo našel naš slovenski oratar svojo rešitev in obstanek. Da pa se bo zadrugištvu moglo krepko razvijati, treba bode ne le velikih denarnih žrtv od strani države in dežele, treba bode zato sposobnih ljudi, ki bodo snovali, vodili in nadzorovali zadruge. V tej zadevi storili bi merodajni faktorji le prav, ako bi se z višjega mesta z besedo in dejanjem na to delovalo, da bi se naše ljudstvo za zadrugne ideje unemalo in da bi se ta ideja med njim širila. Imeli bi dvojen hasek: narodno blagostanje bi se množilo in vedno večajoče nasprotstvo v verskih in stanovskih vprašanjih bi nekoliko otemnelo in se ublažilo.

Kakor se je pri nas v zadnjih 20 letih posojilništvo v občni blagor začelo lepo razvijati, ter je naš slovenski kmetovalec postal prost oderuštva in preganjanja, čemur se imamo zahvaliti le navdušenemu delovanju nekaterih naših slovenskih rodoljubov, ki so pa želi za svoj trud bodisi od naroda, bodisi od višjih gospod le nehvaležnost, da ne rečem več, — tako upajmo, da se bode naš žilavi slovenski narod z isto vnemo oklenil ideje zadrugištva, ter bode v teku prihodnjih 20 let nastalo morda ravno toliko vsakovrstnih zadrug kakor je dosedaj posojilnic, kajti posojilnice in zadruge se druga druge oklepata in izpopolnujeta. Zato sklepam s citatom, iz katerega je razvidno, da jednake ideje prešinjajo ves kmetovalčev stan naše Evrope: »Samo v združevanju je moč. In

vkljub žalostnim prikaznim, ki jih vidimo danes v kmetijstvu, moremo veselo reči: Zavest skupnosti se mogočno pojavlja nad evropskimi poljedelci, na vse strani se širijo pionirski združniške ideje, v vse dežele se nosi orožje za gospodarski boj, stanovska zavest se je zopet vzbudila, skupna potreba vodi do skupnega dela in po deželah odmeva klic: Edinstvo daje moč.

Iz propada toliko gospodarskih posameznikov, iz zemlje, ki je po tako kratkem času gospodarskega okrepčanja morala občutiti vso težo napak, ki so jih naredili proti njej, iz hude bede, v kateri so se doslej pesamezniki zastonj borili v svoji zapuščenosti, ostaja nada na prihodnost, brsti kakor spomlad radostno in zmagoslavno, raznoliko in nepremagljivo, vstaja novo, samozavestno, vstvarjajoče življenje: **Zadružništvo**. (Das Landw. Genossenschaftswesen in Deutschland — Dr. M. Ertl in Dr. St. Licht.)

In tak pomen inej zadružništvo i pri nas na Slovenskem, potem bode dobil naš oratar obstanek in tudi napredek na domači grudi, jo bode rad in vztrajno obdeloval, rad bode dal svoje najboljše moči državi in deželi. Zato naj storita i država in dežela proti kmetovalcu svojo dolžnost, podpirajta in krepčajta ga v težavnem poklicu in lajšajta mu itak trdi jarem!

rešile še v tej sesiji. Potem je zbornica nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju in ga vsprejela v vseh treh branjih.

Dunaj, 4. junija. (C. B.) Poslanska zbornica je vsprejela dalje predlogo o žganjarini, kakor jo je sprejela gosposka zbornica. — Nato se je pričela razprava o spremembi paragrafov 59. in 60. obrtne novele. Poročal je posl. Weisskirchner. Debata je bila ob 3:15 uri prekinjena in se nadaljuje ob 8. uri zvečer.

Dunaj, 4. junija. Železniški odsek je sinoči vsprejel neprememeno o vladno predlogo o lokalnih železnicah.

Dunaj, 4. junija. Posl. Povše je danes nujno predlagal, naj se da državna pomoč po toči poškodovanim prebivalcem v Trebelnem. — Mej govorom posl. Hrubana povodom debate o budgetnem provizoriju je prišlo do burnih prizorov mej Čehi in Nemci.

Dunaj, 4. junija. O stalnem bivanju jednega avstrijskega nadvojvode v Pragi se čuje, da bo to nadvojvoda Oton s svojo soprogo.

Dunaj, 4. junija. (C. B.) Ogerska delegacija je danes v plenumu razpravljala o proračunu zunanjega ministertva ter ga vsprejela z zaupnico ministru grofu Goluchovskemu.

Dunaj, 4. junija. Obravnave vlade z Rotschildi glede investicijskega posojila so v toliko vspele, da potrebujejo le še podpisov.

Karlovi vari, 4. junija. Čehi bodo kupili hotel „Monopol“, ki bo shajališče Čehov. Nemški listi so besni.

Berolin, 4. junija. Tu se govori, da pride nemški cesar k ruskim cesarskim manevrom.

Rim, 4. junija. Neki turški paša se je tu izjavil uredniku lista „Patria“, da bo moral turški sultan ugoditi želji Mladoturkov, ali pa bo moral slediti svojemu očetu. Mera je polna.

Madrid, 4. junija. Položaj v Corrunni postaja jako resen. Vojaške posadke v bližnjih krajih se pomnožijo.

Kapstadt, 4. junija. Za kugo je dosedaj obolelo 684 oseb, umrlo pa 318.

Kolin, 4. junija. „Kölnische Ztg.“ javlja iz Londona, da sta tje došla dva odposlanca Burov.

London, 4. junija. Klici, naj se vojska v Južni Afriki konča, so vedno številnejši. Cel v parlamentarnih krogih so pridobile te želje večino. Kakor se zagotavlja, je rešitev južnoafriškega vprašanja pred durmi in že za prihodnje dni se pričakuje važen odlok vlade.

London, 4. junija. Tu se ne veruje vestem, da je Dickson odbil napad burskega generala Delareya. Tej vesti Kitchenerjevi se tem manj veruje, ker Kitchener zahteva zopet 30.000 novih jezdecev. Domneva se, da je Delarey Dicksona z velikimi izgubami vrgel nazaj proti Wentersdorpu. Med Kitchenerjem in kolonijalnim uradom vlada velika napetost, ker Kitchener hoče Burom dati mile mirovne pogoje, Milner in Chamberlain pa temu nasprotujeta.

Umrli so:

2. junija. Makso Kavčič, uradnika sin, 4 leta, Turjaški trg 1, tumor cerebri. — Hilarij Benišek, kapelnika sin, 2¹/₂ leta, Zabjak 3, škrlatica.

3. junija. Frančiška Herren, zasebnica, 49 let, Cerkvene ulice 5, diabetes.

V bolnišnici:

1. junija. Ana Nagode, čevljarja vdova, 56 let, plućnica.

Zitne cene

dné 3. junija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 8-05	do 8-07
„ „ jesen	8-44	8-45
Rž za junij	7-70	7-75
„ „ jesen	7-19	7-20
Tursica za junij	5-62	5-63
„ „ julij-avgust	5-71	5-72
„ „ september-oktober	5-91	5-92
Oves za julij	7-80	7-85
„ „ jesen	6-39	6-40

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za junij	K 7-90	do 7-92
„ „ oktober	8-24	8-25
Rž za oktober	6-83	6-84
Oves za oktober	6-03	6-04
Koruza za julij	5-40	5-51

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-00	do 8-55
„ južne zel.	7-70	7-95
Rž	7-30	8-25
Ječmen	7-20	8-25
„ ob Tisi	5-75	5-85
Koruza ogerska	6-90	7-20
Činkvant	7-70	7-85
Oves srednji	8-00	10-00

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nebo	Padevina v 24 urah
3. 9 zveč.	734.2	21.4	sl. szah.	jasno	
7. zjutr.	735.1	17.9	sl. jvzh.	pol oblač.	0.0
2. popol.	733.6	28.5	sr. jug	del oblač.	
Srednja večerajšnja temperatura 23.0					normale: 16.3

Zahvala. 579 1-1

V neizrekljivi žalosti o prebridki izgubi predrage najine matere

Pavline Pajkove

nama je bilo v nemalo tolažbo ginljivo sočutje, ki ga nama je izkazalo cenjeno ljubljansko občinstvo v toliki meri. Posebno zahvalo izrekava zastopnikom raznih šolskih in drugih državnih oblastev, odborikom „Slovenskega pisateljskega društva“, ki so spremili pokojnico do zadnjega počivališča; nadalje vodstvu „Marijanišča“, čigar gojenci so se udeležili pogreba, in slavnemu pevskemu društvu „Ljubljana“, ki je s pretresujočimi žalostinkami proslavilo spomin blage preminule.

Milan in Teodor Pajk.

V Ljubljani, dné 4. junija 1901.

580 1-1

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni sin, oziroma brat in stric, gospod

Pavel Wisjan

sedlarski pomočnik

po kratki, mučni bolezni, previden s sveto-tajstvi za umirajoče, v 34. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pokojnika boče v torek, dne 4. t. m., ob 7. uri zvečer iz deželne bolnice na pokopališče k sv. Krištofu.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Spodnja Šiška, dne 3. junija 1901.

Žalujoči ostali.

Zahvala. 578 1-1

Za mnogoštevilne dokaze odkritosrčnega sočutja povodom bolezni, smrti in pogreba nepozabnega ropoga in najboljšega očeta, gosпода

Ljudevita Treo

c. kr. poštarja

izrekajo tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kakor tudi pred. duhovščini, uradnim kolegom, prijateljem od blizu in daleč, slav. uradništvu, slav. litjskemu in šmartinskemu gasilnemu društvu, vsem darovateljem vencev, osobito pa litjskim in šmartinskim pevcem za ginljivo petje

Žalujoči ostali.

Litija, dné 2. junija 1901.

Čopice za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trvdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškankulce. 228 16 11-11. Vnana nročila proti povzetju.

Na prodaj sta

2 križeva pota

jeden 95 cm. visok, velja glđ. 65.—, drugi 150 cm. visok, velja glđ. 250.—

pri 552 12-4

FR. TOMAN-u,

podobarju in poslatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Razpis službe

občinskega sluga

oziroma redarja pri županstvu v Spodnji Šiški.

Plača po dogovoru, prošnje do 8. junija t. l. in nastop službe takoj.

Orožniki v pokoju imajo prednost.

Županstvo Sp. Šiška 1. junija 1901.

I. Vodnik,

župan.

575 2-2

Vožnjekarte

in

tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 127 25-17

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno

in tinkturo

lekarnarja Piccoll v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetostipa-peža

kot želodec krepkujoče in tek vzbujajoče. daje kot prebaviljenje in telesno odprtje pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpe na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v škatljah po 12 in III. več steklenič. 591 50-37

Dunajska borza.

Dné 4. junija.

Skupni državni dolg v notab	98:0
Skupni državni dolg v srebru	98:10
Avstrijska zlatá renta 4%	117:95
Avstrijska kronška renta 4%, 200 kron	96:35
Ogerska zlatá renta 4%	117:90
Ogerska kronška renta 4%, 200	92:90
Avstro-ogerske belice delnice, 600 glđ.	1672:—
Kreditne delnice, 100 glđ.	689:75
London vista	240:35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117:50

Dné 3. junija.

20 mark	23:52
20 frankov (napoleonor)	19:09
Italijanski bankovci	90:60
C. kr. cekini	11:32
3-2% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	181:—
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	171:—
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94:75
Tisne srečke 4%, 100 glđ.	143:75
Dunavske vravnave srečke 5%	258:50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106:50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94:25
Priporietne obveznice državne železnice	423:—
„ „ južne železnice 3%	341:50
„ „ južne železnice 5%	122:50
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 glđ.	400:—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	390:—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	49:50
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ.	16:50
Rudolfove srečke, 10 glđ.	58:—

Salmove srečke, 40 glđ.	200:—
St. Genois srečke, 40 glđ.	234:—
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	393:50
Ljubljanske srečke	60:—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	278:—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6030:—
Akcije tržškega Lloyda, 500 glđ.	885:—
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	103:75
Splošna avstrijska stavbinska družba	160:—
Montanska družba avstr. pian.	472:75
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	445:—
Papirnih rubljev 100	253:25

Nak. p in prodaja zaokroženih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju namanišega debitka. — Promove za vsako žrebanje. Kulanice izvirne naročili na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.